

XXII urtia

Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17.1.

Egunekua

Elargi-ala

I.-ERETETAN.—Luguiñen aitiam ixa
ludi gustian daukien ziniskerea, auxa da:
eretien ondoren ona edo txafa, ilargijaren
gora-beretan daguala; ilargijaren olako
edo alako aldijan azijkat eretia, onena
ixango litzakela, dijue, ba.

Ziniskarea au, ernetan dagozala galtzen
diran azizjetatik-eta, jayo-bari dirala gal-
ten diran landarak dirala-ta sortu dana-
da; ilargija, baña, eza kalte ofein egi-
lia; ixotzak eta lanbrukar dira, ba, galtze-
gusti ofein benetako erudunak.

Barazkijetan kalterik aundijena egiten
dabenak, udabafiko ixotzak dira.

Eta oneik, geyeten, ilargijaren lau-
garen azikaldian jazotan dira.

Urte batzubetako uafikaspenak egion-
doren, Juri'sko eguraztikaren edo "es-
tación climatológica", ren arderua daukan
antzekariak ikusi ebantz, ilargijak eztan
ezetariko indifik eretia ta landara imin-
detako gora-beretan.

Beraz, baseitafak, aizi ona erozi si aro
onian erey geyago alegrindu biaf dira,
ilargijaren gora-berak zaintzen baño.

II.-MASTINETAKO NEGARA EDO
EZUA.—Udabafian (lenago be bai safi-
tan) inaiaus edo podetan diran mats-ondue-
tan ardura aundiz begirutenean yakan bes-
te gexua, auxa da: bero aundiko egunetan
inausitako mats-ayen-onduetatik, negan-
atzeko ezkotasuna oan bafuko guna-ganer-
atutia. Ezkotasun oneri, "mats-ondue ne-
gaña" esaten dautsie, ta batzuen utez,
ilargijaren gora-beretatik soñutenean dana-
da.

Gexo bafagafi au, baña, udagoyenian
inastiran diran ayentan etaiz kuentan. Era
Pacottek diñuanez, eza "sulfato de hie-
rro" deritxon uragaz garbiutenean diran
mats-onduean ayez agibietan be.

Gexo au, sustrayetan softutenean dana, da,
sustrayak-zaif batetik bestera dabiltsan
baru-gum bardingak beruera indaré al-
kutuketan softutenean dabena.

Gexo au bide dala mats-ondo bakotxak
egunian generatu oia-dan guna, 5,5 seiki
neurkin-eunen edo "centímetro cúbico"
ixan oia-dan. Baña lur ezuetan, gun geyago
bota-gum.

Bafu-gum ori, Neubauer'en egin ixa-
diran aztertak edo "análisis" etan, ikusi-
zantzen, alorta ta jaki-gauzai kalt-
egiteko-ta, naiko indargia da. Alan be, baña,
masti-jaiak diñuenez, gexo onegaz mats-
ondueak indadefutu egiteen dira.

III.-NEKAZARIJAK BESTE EGI-
NEN BATZUBETAN UARTUTEN
DABENA.—Baseitafak euren nekazari-
lanetan beste egiñen batzuk be uafu ixa-
dabek. Era len afati ixa doguzanak lez,
ilargijaren gora-bereak softubak oirala
uste dabe.

Ilargija azten dan aldijan, kortatik atar-
aten dan satsa, zimurra, eztala indautu-
ten, jazi edo egoeten; aldi ofetan gatzon-
askaratuaren dan urdaya be, eztala urdal-
zindua ixaten; upa batetik bestera aldautu-
ten dan txakoliarra naiz sagardua, alperik
galtzen dirala, ta abaf. Era beste gauza
batzubetan be, onein antzerako gexo-mue-
nak ikusten dabe.

Gertagi edo "fenómeno" ofeik ukatutenean
ezkauz. Baña gaitz gusti ofein erufiduna
ilargija dala, ezetara be bayeztu ezin gein-
kena da.

Gertagi oneik softutenean dabezan beste
zeren... bat, of nimbait ixango da, ta gaiz-
kin ori zein ixango dan onto exagutu al-
iñateko, uafikaspide berezjak egin biaf
dira.

Of goyan irakuñiko dozun ilargi-ala-
tzako irakuñigaya, irakuñile, Laburutá
Anónik gizeleraz, Arabako ingoskian
idatzi ebana da.

Beraz, arabafentzat Jakingafijak diran
irakatsiak ba-dakaz, enparauko euzko
-nekazarientzako be ikasigafijak ixango
dirala ute dogu.

Eta ute oria dogulako, euzkeralduta
ementxe argitaltzia oti yaku, gure euzko
-ingoski onetako irakurlien aitiam be, bi-
arba, lugintza-irakurugayak zaletasun
amidiaz irakuñiko dabezala-ta.

Antzerki-jaya

Gauñ afatsaldeko lau ta erdijetan, Dur-
ango'k Astarloa-Etxia'n, antzerki-jai begi-
ka bat ixango da.

Antzerki-jai onetan antzestuko diran an-
tzerkiak, onixek dira: "Bost urtian",
"Efegalo de boda" eta "Me caso".

Onetariko antzerki-jayak, irakuñile, gu-
re euzker gaxuaren befbizkunderako, bes-
te edozer gauza baño egokijaguak dira.
Antzerki-jayetan, ba, enparauko irakur-
ugayak jazoten eztan jazotan da: jolas-
tubak, ezetariko neke barik, ikusi ta en-
tzuten dan gustia, ziaro ikastia.

Gure ele, otura ta euzko-erriari yaoka-
zan gustien befbizkunderako, ant-
zerki-jayak baño onura geyago dabeniak,
ezertxu be etzago.

Beraz, irakuñile, euzko-antzerki-jai, indaf-
a emon biaf yake, euzko-antzerki-jetara
albait notiniak geyen juaten alegindu biaf
gara.

Gauñ durangofak euren Astarloa-Etxian
safera edera ixango dabela ute dogu,
Durango'k ezeze, Durango'ren inguruko
efijetan be, aibetzale-sendijak ugari dira-
ta.

Euzko-antzerki-jai lagundu dagiogun,
euzko-antzerki-jai etxekotzat aitza daigun.

Ba-dakizube?

"Erlojeruaren" etxian bein baño sañi-
jago entzu oia-dan alkariñetaka, olakoxia
ixaten da:

"Orain amai urte-inguru saldu zeus-
tan "erleja", emen dakaftzut. Lengo egun
batera, beti ibili ixa yon onto. Baña
lengo egunetik onantz, zegafik eztakidala,
aitezak atzalduko debela deritzagak.

Atzalpen ofiñatik, erlejuak geratutu-
ren dazuan amaútiak artu dagizugan.
Amar urtioan, "minuteruak" edo iroire-
nak zentabutzen dazau oratzak, 87,656 bir-
a emon dazu bere bobil edo "esferan".
Eta ofizat opiek luze 18 "milímetro" edo
neurkin aneirenean dazuanekoz, berone-
riñak aratu oñan bidia, 9,000 "metro" edo
neurkin ixango dira.

"Minifurean" iroirenak edo "segunduak"
zentabutzen dazau oratz txikijak, osteria,
afturiko urtioan, 5,250,480 bira egin ixa-
dauz, eta ofiz-erpiñak, bera bobil edo
"esfera"-biran, 198 aneuñik edo "kiló-
metro", ta 282 neurkin edo "metro" lu-
zitzau da.

Iges-txigingiak, 52,594,846 bira emon
etako 15 agin dazuanekoz, agin
-bitaite bakotxara, 788,923,000 aldzia jausi
-ixa da. Igitox edo volantiak, bañiz, bein
be geratutu barik, 1,577,800,000 dardara egin
-ixa da. Zirkin bakotxeko bira bat zent-
buta, amai urtian egin ixa dana bidia,
79,300 aneuñik-inguru ixango litzake, edo
ludutu a ederio apainduta ipini ei da.

Sanueñialak betiñak ixango oira.

Zein, gauza gusti oneik jakin erkez, gediñuko
ete da antzerki-jai ori ikusi
barik?

Durango era alboei gustijetako euzko
-antzerkizale gustijetako batzuk-leku Astarloa-Etxia
ixango ta ziuf-ziuñetik datoren igande
atzaldeko aitzetako ixaltsaldian. Igande
atzaldeko aitzetako ixaltsaldian.

—Madriden arkitzen da Iparagile-erak
Jon ederierak gasteak.

—Pelota txapelketako azken-jokaldi edo
finalak ditugula ita loia onen azkeneko
igandean xitxotako jaizkibelak.

—Jaizkibelak, lehiaketa eta Bidegain
gasteak. Zorionak adizkideak eta jaizkibel
etan.

—Bere txokoan egin batzuk igaro on-
doren Eibar'a joan da beñiñor aibetzale
zintza da. Ganera, atseginañgo, obet-
to egen gaitezak, Astarloa-Etxia, basunkun-
ak, bera antzokia maigotu, jailekuak ba-
iztua da ederio apainduta ipini ei da.

Lejaria, Elofiaga ta Diez anderañiak
eta Azurmendi, Lañaga, Sañionanda, Joseba
Mirena'k arteztutenean seiko-
txarren kontura egongo dira.

Iruñea ta aitzetako antzestuko ei dira.
"Bost-Urtian", atal biñan, "Efegalo de
boda" ta "Me caso". Zein bano zein
Zorionekoak izan dizezen.

Lejaria, Elofiaga ta Diez anderañiak
eta Azurmendi, Lañaga, Sañionanda, Amor-
darain eta Laka gizonezkuak, aitz-
aldeko aitzetako batez itxita berria
gasteak. Antzeleri gusti onik onto ezaugutu
doguz eta eurok ixentzia lan ona ikusiko
dogula esatia da. Ganera, atseginañgo, obet-
to egen gaitezak, Astarloa-Etxia, basunkun-
ak, bera antzokia maigotu, jailekuak ba-
iztua da ederio apainduta ipini ei da.

Lejaria, Elofiaga ta Diez anderañiak
eta Azurmendi, Lañaga, Sañionanda, Joseba
Mirena'k arteztutenean seiko-
txarren kontura egongo dira.

—Jaizkibelak, lehiaketa eta Bidegain
gasteak. Zorionak adizkideak eta jaizkibel
etan.

—Bere txokoan egin batzuk igaro on-
doren Eibar'a joan da beñiñor aibetzale
zintza da. Ganera, atseginañgo, obet-
to egen gaitezak, Astarloa-Etxia, basunkun-
ak, bera antzokia maigotu, jailekuak ba-
iztua da ederio apainduta ipini ei da.

Lejaria, Elofiaga ta Diez anderañiak
eta Azurmendi, Lañaga, Sañionanda, Joseba
Mirena'k arteztutenean seiko-
txarren kontura egongo dira.

—Jaizkibelak, lehiaketa eta Bidegain
gasteak. Zorionak adizkideak eta jaizkibel
etan.

—Bere txokoan egin batzuk igaro on-
doren Eibar'a joan da beñiñor aibetzale
zintza da. Ganera, atseginañgo, obet-
to egen gaitezak, Astarloa-Etxia, basunkun-
ak, bera antzokia maigotu, jailekuak ba-
iztua da ederio apainduta ipini ei da.

Lejaria, Elofiaga ta Diez anderañiak
eta Azurmendi, Lañaga, Sañionanda, Joseba
Mirena'k arteztutenean seiko-
txarren kontura egongo dira.

—Jaizkibelak, lehiaketa eta Bidegain
gasteak. Zorionak adizkideak eta jaizkibel
etan.

—Bere txokoan egin batzuk igaro on-
doren Eibar'a joan da beñiñor aibetzale
zintza da. Ganera, atseginañgo, obet-
to egen gaitezak, Astarloa-Etxia, basunkun-
ak, bera antzokia maigotu, jailekuak ba-
iztua da ederio apainduta ipini ei da.

Lejaria, Elofiaga ta Diez anderañiak
eta Azurmendi, Lañaga, Sañionanda, Joseba
Mirena'k arteztutenean seiko-
txarren kontura egongo dira.

—Jaizkibelak, lehiaketa eta Bidegain
gasteak. Zorionak adizkideak eta jaizkibel
etan.

—Bere txokoan egin batzuk igaro on-
doren Eibar'a joan da beñiñor aibetzale
zintza da. Ganera, atseginañgo, obet-
to egen gaitezak, Astarloa-Etxia, basunkun-
ak, bera antzokia maigotu, jailekuak ba-
iztua da ederio apainduta ipini ei da.

Lejaria, Elofiaga ta Diez anderañiak
eta Azurmendi, Lañaga, Sañionanda, Joseba
Mirena'k arteztutenean seiko-
txarren kontura egongo dira.

—Jaizkibelak, lehiaketa eta Bidegain
gasteak. Zorionak adizkideak eta jaizkibel
etan.

—Bere txokoan egin batzuk igaro on-
doren Eibar'a joan da beñiñor aibetzale
zintza da. Ganera, atseginañgo, obet-
to egen gaitezak, Astarloa-Etxia, basunkun-
ak, bera antzokia maigotu, jailekuak ba-
iztua da ederio apainduta ipini ei da.

Lejaria, Elofiaga ta Diez anderañiak
eta Azurmendi, Lañaga, Sañionanda, Joseba
Mirena'k arteztutenean seiko-
txarren kontura egongo dira.

—Jaizkibelak, lehiaketa eta Bidegain
gasteak. Zorionak adizkideak eta jaizkibel
etan.

—Bere txokoan egin batzuk igaro on-
doren Eibar'a joan da beñiñor aibetzale
zintza da. Ganera, atseginañgo, obet-
to egen gaitezak, Astarloa-Etxia, basunkun-
ak, bera antzokia maigotu, jailekuak ba-
iztua da ederio apainduta ipini ei da.

Lejaria, Elofiaga ta Diez anderañiak
eta Azurmendi, Lañaga, Sañionanda, Joseba
Mirena'k arteztutenean seiko-
txarren kontura egongo dira.

—Jaizkibelak, lehiaketa eta Bidegain
gasteak. Zorionak adizkideak eta jaizkibel
etan.

—Bere txokoan egin batzuk igaro on-
doren Eibar'a joan da beñiñor aibetzale
zintza da. Ganera, atseginañgo, obet-
to egen gaitezak, Astarloa-Etxia, basunkun-
ak, bera antzokia maigotu, jailekuak ba-
iztua da ederio apainduta ipini ei da.

Lejaria, Elofiaga ta Diez anderañiak
eta Azurmendi, Lañaga, Sañionanda, Joseba
Mirena'k arteztutenean seiko-
txarren kontura egongo dira.

—Jaizkibelak, lehiaketa eta Bidegain
gasteak. Zorionak adizkideak eta jaizkibel
etan.

—Bere txokoan egin batzuk igaro on-
doren Eibar'a joan da beñiñor aibetzale
zintza da. Ganera, atseginañgo, obet-
to egen gaitezak, Astarloa-Etxia, basunkun-
ak, bera antzokia maigotu, jailekuak ba-
iztua da ederio apainduta ipini ei da.

Lejaria, Elofiaga ta Diez anderañiak
eta Azurmendi, Lañaga, Sañionanda, Joseba
Mirena'k arteztutenean seiko-
txarren kontura egongo dira.

—Jaizkibelak, lehiaketa eta Bidegain
gasteak. Zorionak adizkideak eta